

Tiedotuskeskustelu lyhyesti

Huoltajuutta, asumista ja tapaamisoikeutta koskevia tietoja

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSTÖD

Lapsen edun mukaisia ratkaisuja

Vahvistaakseen lapsen oikeuksien näkökulmaa huoltajuusprosessissa ja välttääkseen mahdollisuuksien mukaan riitojen joutumista tuomioistuinkäsittelyyn hallitus on päättänyt säätää lain tiedotuskeskusteluista.

Käytännössä tämä tarkoittaa, että vanhemmille, jotka harkitsevat huoltajuutta, asumista ja tapaamisoikeutta koskevan riidan viemistä tuomioistuimeen, on ensin kerrottava, millaista apua ja tukea heillä on käytettävissään, jotta he voivat löytää ratkaisun ilman tuomioistuinkäsittelyä lapsen etua ajatellen.

Seuraavassa on lyhyt yhteenveto tiedotuskeskustelusta ja sitä mahdollisesti seuraavista vaiheista.

"Se oli ollut vaikeaa aikaa kaikille, mutta tiedotuskeskustelun ansiosta asiat alkoivat näyttää valoisammilta."

Yhteenveto tiedotuskeskustelusta ja seuraavat tärkeät vaiheet

Uutta tiedotuskeskustelua koskevaa lakia sovelletaan 1. tammikuuta 2022 alkaen. 1. maaliskuuta 2022 alkaen vanhemmalta, joka panee tuomioistuimessa vireille huoltoa, asumista ja tapaamisoikeutta koskevan riita-asian, edellytetään lisäksi, että hän on aiemmin osallistunut tiedotuskeskusteluun.

Keskustelussa luodaan yleiskatsaus siihen, millaista tukea on saatavilla sovintoratkaisun löytämiseksi ja siten tuomioistuinkäsittelyn välttämiseksi. Tiedotuskeskustelussa myös selvennetään, mitä tapahtuu, jos sopimusta ei synny tai jos sovintoratkaisu ei ole tarkoituksenmukainen.

Tiedotuskeskustelusta vastaa ensisijaisesti sen kunnan sosiaalilautakunta/perheoikeus, johon lapsesi asuinpaikka on rekisteröity, ja se on aina maksuton vanhemmille.

Vapaaehtoinen yhteistyökeskustelu

Usein lapsen kannalta on parasta, jos vanhemmat voivat itse sopia asiasta. Tiedotuskeskustelussa sinulle siis kerrotaan mahdollisuudesta niin sanottuihin yhteistyökeskusteluihin. Nämä ovat jäsenettyjä keskusteluita turvallisessa ja asiantuntevassa ohjauksessa. Tavoitteena on, että vanhemmat ratkaisevat huoltajuuteen, asumiseen, tapaamiseen ja lapsen elatukseen liittyvät kysymykset etsimällä yhdessä ratkaisun, joka on lapsen edun mukainen.

Keskusteluita voidaan käydä eron yhteydessä tai sen jälkeen, mutta myös sellaisten vanhempien kanssa, jotka eivät ole asuneet lainkaan yhdessä. Tavoitteena on paitsi sopia lapsia koskevista asioista myös parantaa vanhempien kykyä toimia yhdessä lasten tarpeiden ja toiveiden mukaisesti.

HUOMAA: Yhteistyökeskustelu ei korvaa perheneuvon-

taa, sillä niissä keskitytään eri asioihin. Perheneuvonnassa keskitytään sinun ja kumppanisi väliseen suhteeseen. Yhteistyökeskustelussa on kyse toimivan yhteistyön edellytyksistä ja lapsiin liittyvästä yhteydenpidosta eron jälkeen.

Jos pääsette yhteisymmärrykseen

Jos sinä ja toinen vanhempi sovitte lapsen asumisesta tai tapaamisesta, voitte joko tehdä suullisen sopimuksen tai laatia kirjallisen sopimuksen. Sopimuksesta tulee oikeudellisesti sitova, kun sosiaalilautakunta on hyväksynyt sen. Lapsen etu on aina ratkaisevassa asemassa ja se on sopimuksen kannalta keskeisintä.

Lapsen huoltajuus voi olla joko yksin- tai yhteishuoltajuus, ja sitä voidaan muuttaa kolmella tavalla. Joko sosiaalilautakunnan hyväksymällä sopimuksella, kärjäoikeuden tuomiolla tai yhteisellä ilmoituksella Verovirastolle. Jälkimmäinen vaihtoehto on kuitenkin mahdollinen vain silloin, kun ilmoitus koskee yhteishuoltajuutta ja kun huoltajuudesta ei ole tehty aiempaa päätöstä.

Perheoikeudessa laadittu sopimus on oikeudellisesti sitova samalla tavoin kuin kärjäoikeuden tuomio. Lapsi on aina arvioinnin keskiössä, ja sen varmistamiseksi, että sopimus on lapsen edun mukainen, tehdään selvitys, ennen kuin sen hyväksyy sen kunnan sosiaalilautakunta, johon lapsen kotikunta on rekisteröity.

Kun yhteisymmärrykseen perustuvia ratkaisuja EI ole mahdollista löytää

On tilanteita, joissa yhteisymmärrykseen perustuvien ratkaisujen löytäminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Yksi esimerkki on tapaukset, joissa

on esiintynyt väkivaltaa tai muuta kaltoinkohtelua. Näissä tilanteissa voi olla parasta, että tuomioistuin päättää, mikä on lapsen kannalta parasta.

On vaikea sanoa, kuinka kauan oikeudenkäynti kestää huoltajuutta, asumista ja tapaamisoikeutta koskevassa asiassa. Se voi kestää jopa vuoden, mutta on esimerkkejä tapauksista, joissa se on kestänyt lyhyemmän tai pidemmän ajan. Tämä johtuu osittain siitä, että sovintoratkaisuihin ja sopimuksiin pyritään pääsemään myös sen jälkeen, kun tuomioistuinprosessi on alkanut, mutta myös siitä, että tuomioon voidaan hakea muutosta.

Tietoa oikeudenkäynnistä

Haaste

Jotta tuomioistuin voisi ottaa huoltajuutta, asuinpaikkaa tai tapaamisoikeutta koskevan asian käsiteltäväksi, toisen vanhemman on jätettävä tuomioistuimelle hakemus asiassa. Poikkeus voidaan tehdä, jos käräjäoikeudessa on jo vireillä avioeroa koskeva menettely, koska tähän menettelyyn voi sisältyä myös huoltajuutta, lapsen asumista ja tapaamisoikeutta koskevia kysymyksiä.

Jos jompikumpi vanhemmista on jättänyt haastehakemuksen, molemmat osapuolet voivat pyytää käräjäoikeutta tekemään päätöksen tietyllä tavalla. Mikäli haluat tehdä haastehakemuksen, voit kirjoittaa oman hakemuksen tai käyttää Tuomioistuinlaitoksen lomaketta. Hakemusmaksu on 900 kruunua (vuonna 2022). Jotta käräjäoikeus voi käsitellä hakemuksen, sinun on myös liitettävä siihen lapsen virkatodistus. Voit tilata virkatodistuksen Verovirastosta. Lisäksi hakemukseen on liitettävä todistus siitä, että olet osallistunut pakolliseen tiedotuskeskusteluun. Todistuksen antaa tiedotuskeskustelua johtanut neuvoja. Jos todistusta ei lähetetä, käräjäoikeus voi hylätä hakemuksen.

Oikeusturva ja oikeusapu

Henkilöä, joka edustaa sinua oikeudessa, kutsutaan edustajaksi. Edustaja on yleensä asianajaja tai muu henkilö, jolla on oikeustieteellinen koulutus. Päätät itse, haluatko edustajan vai et ja maksat itse tästä johtuvat kulut. Huoltajuus-, asumis- tai tapaamisoikeudellisissa asioissa osapuolten on yleensä maksettava omat oikeudenkäyntikulunsa.

Jos sinulla on kotivakuutus, voit mahdollisesti saada siitä korvausta riitatilanteessa. Tätä kutsutaan oikeusturvaksi. Oikeusturvavakuutus sisältyy useimpiin koti-, talo- ja loma-asuntovakuutuksiin. Vakuutusyhtiösi antaa sinulle lisätietoja siitä, mitä oikeusturvavakuutukseen sisältyy.

Joissakin tapauksissa on mahdollista saada valtiolta avustusta, joka kattaa osan oikeudenkäyntikuluista. Tätä kutsutaan oikeusavuksi. Oikeusapu on taloudellista apua ihmisille, joilla ei ole oikeusturvaa. Oikeusavun saaminen edellyttää muun muassa, että tulot eivät ylitä tiettyä rajaa, joka on tällä hetkellä 260 000 Ruotsin kruunua vuodessa (2022).

Pääsääntö on, että sinun on käytettävä vakuutuksesi

Linkkejä joista saat lisätietoja (ruotsin kielellä)

- [Haastehakemuslomake](#)
- [Hakemusmaksun nykyinen määrä](#)
- [Lomake virkatodistuksen tilaamista varten](#)
- [Oletko oikeutettu oikeusapuun? / Mikä sen nykyinen määrä on?](#)

tarjoamaa oikeusturvaa, kun tarvitset taloudellista apua riitatilanteessa. Jos sinulla ei ole vakuutusta tai vakuutuksesi ei kata näitä riitatilanteita, voit pyytää neuvoja asianajajalta tai muulta oikeudelliselta avustajalta. Oikeusavustaja voi auttaa sinua ratkaisemaan riidan joko tuomioistuimen ulkopuolella tai tuomioistuimessa. Oikeusapuhakemus voidaan lähettää oikeusapuviranomaiselle tai tuomioistuimelle, jos asia on jo vireillä tuomioistuimessa. Oikeusapuviranomainen tai tuomioistuin päättää tämän jälkeen, oletko oikeutettu tähän taloudelliseen tukeen.

Suullinen valmistelu

Käräjäoikeus kutsuu teidät suulliseen valmisteluistuntoon. Tämän tapaamisen tarkoituksena on, että te vanhemmat kerrotte tuomarille, mikä on mielestänne parasta lapselle. Tuomarin tehtävänä on selvittää asia, ja hänellä on velvollisuus auttaa vanhempia mahdollisuuksien mukaan pääsemään yhteisymmärrykseen lapsen edun mukaisesta ratkaisusta.

Saatatte päästä valmistelun aikana toisen vanhemman kanssa yhteisymmärrykseen väliaikaisesta tai lopullisesta ratkaisusta lasta koskevissa asioissa. Tällaisissa tapauksissa käräjäoikeus voi tehdä päätöksen sen mukaisesti, mitä olette sopineet. Edellytyksenä on, että sopimuksesi on lapsen edun mukainen. Jos ette pääse yhteisymmärrykseen, tuomari voi päättää, mitä sovelletaan toistaiseksi eli riita-asian käsittelyn ajan. Oikeuskielessä tätä väliaikaista määräystä kutsutaan väliaikaismääräykseksi. Tuomari voi myös päättää järjestää yhteistyökeskustelun tai sovittelun.

Ennen väliaikaispäätöstä tehtävät selvitykset

Tuomioistuin voi pyytää tätä väliaikaismääräystä varten tietoja sosiaalipalvelun perheoikeudelta. Tämä tarkoittaa sitä, että perheoikeuden virkailija hankkii tietoja sosiaaliviranomaisten rekisteristä, poliisin rekisteristä ja, jos se ei ole epätarkoituksenmukaista, sinulta, toiselta vanhemmalta ja lapselta. Virkailija ei kuitenkaan tee omaa päätösehdotustaan.

Tuomioistuin voi tämän jälkeen tehdä väliaikaispäätöksen lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta.

Yhteistyökeskustelu, sovittelu ja selvitys

Yhteistyökeskustelu Samarbetssamtal

Jos et ole aiemmin osallistunut yhteistyökeskusteluun, käräjäoikeus voi tehdä tätä koskevan päätöksen.

Tämä tarkoittaa, että sosiaalilautakuntaa ohjeistetaan järjestämään yhteistyökeskustelut kyseisen lapsen tarpeiden perusteella. Käräjäoikeus päättää määräajasta, ja oikeudenkäynti voidaan keskeyttää tältä ajalta. Kun sosiaalilautakunta on saanut työnsä päätökseen, käräjäoikeudelle ilmoitetaan, onko asiassa päästy sopimukseen vai ei.

Sovittelu

Jos käräjäoikeus määrää sovittelijan auttamaan teitä pääsemään yhteisymmärrykseen lapsen edun mukaisesta ratkaisusta, sovittelu olisi yleensä toteutettava neljän viikon kuluessa. Käräjäoikeus voi antaa sovittelijalle yksityiskohtaisempia ohjeita siitä, mitä hänen on huomioitava tehtävää suorittaessaan. Tehtävän päätyttyä sovittelija antaa tuomioistuimelle selvityksen toteutetuista toimenpiteistä.

Selvitys

Jos yhteistyökeskustelu tai sovittelu ei ole mahdollista, tuomioistuin voi määrätä sosiaalilautakunnan suorittamaan laajemman selvityksen sen määrittämiseksi, mikä on lapsen edun mukaista.

Sosiaalilautakunta/perhetuomioistuin nimittää tämän jälkeen selvittäjän, joka järjestää ensimmäisen tapaamisen vanhempien kanssa joko yhdessä tai erikseen. Tässä kokouksessa saatte tietoa jatkoselvitystyöstä. Teidän molempien luona tehdään kotikäynti, ja teidän ja lapsen kanssa käydään keskusteluita. Sinun ja lapsen kanssa käytävät jatkokeskustelut käydään yleensä perheoikeuden toimistossa. Tietoja kerätään kouluista, päiväkodeista, sosiaalirekistereistä ja poliisirekistereistä sekä jos tähän on saatu suostumus, myös terveydenhuollosta. Tiedot kootaan sitten selvitysraporttiin, jossa kuvataan eri ratkaisut ja niiden seuraukset lapselle. Arviointi perustuu siihen, mikä on lapsen kannalta parasta. Tämä tarkoittaa, että selvittäjän on arvioinnissa otettava huomioon lapsen tarve läheiseen ja hyvään yhteydenpitoon molempien vanhempien kanssa ja kuvattava, voiko lapselle tai jollekin muulle perheenjäsenelle aiheutua haittaa. Vanhemmille annetaan mahdollisuus kommentoida selvitystä, joka on saatettava päätökseen neljän kuukauden kuluessa. Arviointi ja päätösehdotus toimitetaan sitten tuomioistuimelle ja vanhemmille.

Uudet suulliset valmisteluistunnot, pääkäsittely ja tuomio

Käräjäoikeus voi järjestää saman asian yhteydessä useita suullisia valmisteluistuntoja. Jos te vanhemmat ette onnistu pääsemään yhteisymmärrykseen, käräjäoikeus järjestää lopulta pääkäsittelyn, jossa yleensä kuullaan teitä vanhempia ja mahdollisia todistajia. Myös kirjallisia todisteita voidaan esittää. Tuomioistuin päättää tämän jälkeen, miten huoltajuuden, asumisen ja tapaamisoikeuden suhteen toimitaan. Päätös perustuu siihen, mikä on lapsen kannalta parasta.

Tuomio annetaan yleensä myöhemmin. Käräjäoikeuden puheenjohtaja ilmoittaa tuomion antamispäivän ja -ajan. Kun tuomio on annettu, se lähetetään sinulle tai edustajallesi.

Arvioidessaan, tulisiko teillä olla yhteishuoltajuus vai toisella teistä yksinhuoltajuus, tuomioistuin kiinnittää erityistä huomiota kykyynne asettaa lapsen tarpeet etusijalle ja ottaa yhteinen vastuu lasta koskevista asioista.

Tuomiosta valittaminen

Vanhemman, joka haluaa hakea muutosta käräjäoikeuden väliaikaispäätökseen tai riita-asiassa annettuun tuomioon, on tehtävä se kirjallisesti. Kirjelmä lähetetään käräjäoikeudelle, mutta se osoitetaan hovioikeudelle. Kirjelmän on oltava perillä käräjäoikeudessa kolmen viikon kuluessa määräyksen tai tuomion antamispäivästä tai (tietyissä tapauksissa) päivästä, jona asianosainen on saanut tiedon päätöksestä. Päätöksessä tai tuomiossa ilmoitetaan miten asiassa voi hakea muutosta.

Jotta hovioikeus voisi tutkia päätöksen tai tuomion uudelleen, hovioikeuden on myönnettävä valituslupa, eli hovioikeuden on katsottava, että tuomiolla on sellaista huomattavaa merkitystä, että se voi auttaa käräjäoikeuksia ratkaisemaan samankaltaisia tapauksia - eli kyseessä on niin kutsuttu ennakkotapaus.

Jos valituslupa myönnetään, valitus on annettava tiedoksi vastapuolelle, jonka on puolestaan vastattava siihen kirjallisesti tietyn määräajan kuluessa.

Asian käsittelyn aikana annettaviin (väliaikais-) päätöksiin ei voi hakea muutosta Korkeimmalta oikeudelta. Hovioikeuden tuomioon voidaan kuitenkin hakea muutosta, mutta myös Korkeimman oikeuden on myönnettävä valituslupa asian uudelleen käsittelemiseksi.

Lisätietoja saat osoitteessa:
www.mfof.se/informationssamtal

MYNDIGHETEN FÖR
FAMILJERÄTT OCH
FÖRÄLDRASKAPSTÖD